

SESSION GUIDES

Alternative Learning System- Accreditation and Equivalency (ALS-A&E)

Secondary: Communication Skills

Ang Mga Sawikain At Salawikain

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children®

ASCEND-Mindanao
Assistance for the Comprehensive Educational Development of Mindanao

March 2006

Jointly developed by the DepED BALS and the Save the Children Federation under the ASCEND-Mindanao, a program made possible with the generous support of the American People through the USAID.

Ang Mga Sawikain at Salawikain

Session Guide Blg. I

I. MGA LAYUNIN

1. Natutukoy ang kahulugan ng isang idyoma o sawikaing ginagamit sa pang-araw-araw na pakikipagtalastasan
2. Naipaliliwanag ang idyomang ginagamit sa pagsasalita at pagsusulat
3. Naipahahayag ang saloobin sa pamamagitan ng mabisang komunikasyon at malikhaing pag-iisip

II. PAKSA

A. Aralin I: Sawikain: Basahin at Gamitin, pp. 5-21

Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay:
Mabisang Pakikipatalastasan at Malikhaing Pag-iisip

B. Kagamitan: Modyul

III. PAMARAAN

A. Panimulang Gawain

A. Pagganyak

- Kumustahin ang mag-aaral at ipaawit ang “Ako ay may Lobo”.
- Magpagawa ng **Dugtungang Pagkuwento**

Mga hakbang:

- Pangkatin ang mag-aaral sa tatlo na may tig-lilima na mag-aaral.
- Paupuin sila nang magkakaharap.
- Pasisimulan ang pagkukuwento ng unang mag-aaral. Halimbawa: “Noong unang panahon may isang batang ubod ng sungit.” Pasundan ito sa kasunod na mag-aaral at dagdagan na rin ito ng iba pang detalye na ginagamit ang mga nakapaskil o nakasulat sa pisara na mga salita:

pasan ang krus	may krus sa dibdib	itaga sa bato
maghalo ang balat sa tinalupan	nagtetengang kawali	may tingga sa bulsa
anak-pawis	malaking isda	manhid ang dila
sakit sa batok	Magsolian kandila	ng isang kahig isang tuka

- Gabayan sa pagbuo ng kuwento ang mga mag-aaral. Pasalungguhitan ang mga salitang ginamit sa pisara.
- Pagkaraan ng 20 minuto, ipabasa o iparinig ang kanilang naisulat at ang ibig sabihin ng ginamit na mga salita sa pisara.
- Magtalakayan tungkol sa gawain. Ipokus ang talakayan sa paksang pag-aaralan, ang idyoma.
- Hikayating makapagpabigay ng kahulugan sa mga salitang ginamit. Ipakuwento sa bawat pangkat ang ibig sabihin ng mga salitang ginamit.

B. Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Sabihin ang paksang pag-aaralan.
- Pabuksan ang Modyul, pahina 5 Pakinggan at Basahin Mo.
- Pumili ng tatlong tauhan na gaganap na Arpe, bayaw at Marta.
- Ipasabuhay ang diyalogo habang pinasusundan ng pagbasa ng kamag-aral.
- Magtalakayan. Ituon ang tanong upang mahinuha ang sagot. “Anu-anong sawikain ang ginamit sa diyalogo? Paano ito ginamit. Ipasuri ang paggamit sa mga sawikain at mga kahulugan nito na nasa pahina 9, “Subukan”

- Pangkatin ang mag-aaral sa 3. Bigyan ng gawain ang bawat pangkat.
 - Pangkat I : Alamin Natin p.11 – Pag-uulat
 - Pangkat II: Balitang-balita p. 13 - Pagsasadula ng Balitang – Balita
 - Pangkat III: Alamin Natin p. 17 - Pagkuha ng Buod
- Bigyan ng 15 minuto sa paghahanda at ibigay sa bawat pangkat ang mga “Gabay na Tanong” na sasagutan ng pangkat at iuulat ng isa sa bawat pangkat.

Pangkat I: Ano ang idyoma?
 Ano ang ipinahihiwatig na kahulugan?
 Paano ginagamit ang idyoma kapag ang ginagamit ay pandiwa?

Pangkat II: Ano ang kahulugan ng mga sumusunod?

anghel ng tahanan	utang-na-loob	lakad pagong
alsa-balutan	ilaw ng tahanan	pinagbuhatan ng kamay
Aso't pusa	nagbabagong - loob	

Pangkat III: Ano ang dapat sundin kung gumagamit ng sawikain?
 Bakit?

di-makabasag pinggan pinggang di nababasag

batakin ang katawan katawan ay batakin

- Hilingin na magpakita ng mga naatas na gawain ang bawat pangkat.

2. Pagtatalakayan

- Magtalakayan sa bawat gawain na ipinakita.
- Ituon ang sagot sa gabay na tanong na ibinigay ng bawat pangkat.
- Ipabasa at talakayin ang mga ulat sa Alamin Natin sa p. 17 at Pag-aralan at Suriin Natin Ito sa p. 18.

3. Paglalahat

- Patnubayan ang mag-aaral na gumawa ng paglalahat ayon sa napag-aralan. Hikayating buuin ng mag-aaral ang aral o konseptong nabuo sa paggamit ng sawikain. Pagsama-samahin at ilagay sa isang kahon tulad nito.

Ang sawikain o idyoma ay may kahulugang hindi maaaring makuha o maunawaan sa literal na kahulugan. Ito ay isang pagpapahayag na kusang nalinang at nabuo sa lingguwaheng Filipino.

May naiiba itong kahulugan sa literal o tahasang pahayag. Nagtataglay din ito ng pansosyal at panliteral o tahasang pahayag. Kadalasa'y taglay nito ang maraming pangkulturang bagay: malarawan, mapagbiro at mapagpatawa.

Kapag ginagamitan ito ng pandiwa, ang bahaging pandiwa ay kailangang sumunod sa tatlong panahunan ng pandiwa tulad ng pangkasalukuyan, pangnagdaan at panghinaharap. Ang pagkakasunod-sunod ay hindi dapat palitan o baguhin upang di mabago ang kahulugan nito.

- Ipabasa ang nilalaman ng Tandaan Natin pahina 20 at Alamin Natin ang iyong Natutunan pahina 21.

4. Pagpapahalaga

- Pagbigayin ng pangungusap na pagkakakitaan ng pagpapahalaga.
- Halimbawa: Kailangang maisaulo ang mga idyoma/sawikain at ayos nito upang aking mapayaman ang bokabularyo hindi lang literal kung hindi pansosyal din na paglalarawan at pagbibiro.
- Pasagutan: Bakit mahalagang malaman mo ang mga idyoma o sawikain?

5. Paglalapat

- Itanong: Nakarinig o nakabasa ka na ba ng sawikain? Paano mo ba bibigyan ng kahulugan ang sawikain? Hikayating magbigay ng sawikain at pagbigayin ng kahulugan ng mga sinabi ang mga mag-aaral. Pasubukan na gumawa ng sariling sawikain. At ipalahad ang kahulugan at aral na mapupulot dito.

- Maaari ding magpaligsahan sa pagbibigay ng idyoma na ginagamit sa pagsasalita at pagsulat.

IV. PAGTATAYA

- Magpabigay ng mga sitwasyon na lulutasin ng mga mag-aaral sa pamamagitan ng paggamit ng mga sawikain/idyoma.
- Pasagutan sa mag-aaral ang Sagutin Natin pahina 19 at Sabihin Natin, pahina 20. Suriin ang mga kasagutan.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- Mangalap ng mga salawikain at iulat sa klase.
- Mag-interbyu ng mga matatanda sa lugar at humingi sa kanila ng mga salawikain at idyoma na ginagamit sa lugar nila.

Ang Mga Sawikain at Salawikain

Session Guide Blg. 2

I. Mga Layunin

- Naipahahayag ang mga salawikain sa pamamagitan ng pagbabasa, pagsasalita, at pakikinig
- Naipaliliwanag ang kahulugan ng mga salawikaing karaniwang ginagamit sa pangaraw-araw na pakikipagtalastasan, pagsasalita at pagsulat
- Nakagagamit ng mga salawikain sa pamamagitan ng mabisang pakikipagtalastasan
- Natutukoy ang mga salawikaing ginagamit sa radio at sa panonood sa telebisyon.

II. Paksa :

Aralin 2 : Mga Salawikaing Gabay sa Buhay pp. 22-42

Pangunahing Kasanayan sa Pakikipamuhay: Mabisang
Pakikipatalastasan

Kagamitan: Radyo Tape/ Manila paper at pentel pen

III. Pamaraan

A. Panimulang Gawain

1. Balik-aral:

- Kumustahin ang mag-aaral at ipabasa ang mga nakalap na sawikain.
- Pag-usapan at talakayin ang kahulugan ng bawat sawikain at kailan nararapat gamitin ang mga ito.
- Ipabasa ang laman ng tape at isulat ang 10 salawikain na napaloob sa kuwento.

2. Pagganyak:

Sabihin:

Sa silid-aralan, malimit natin nakikita ang mga nakapaskil na mga salawikain. Natatandaan ba ninyo ang mga ito? Ipasabi at hikayating pabigayin ng kahulugan.

Itanong:

- Mayroon na ba kayong narinig na salawikain katulad ng Nasa Diyos ang awa, nasa tao ang gawa, Ano ang ibig sabihin nito?
- Ganyakin ipahayag ang kahulugan ayon sa kanilang pagkakaintindi.
- Sabihin na ang kasagutan ay masasagot sa susunod na mga gawain.

B. Panlinang na Gawain:

1. Paglalahad

- Pangkatin ang mag-aaral sa tatlo .
- Papiliin ang bawat pangkat ng tig-iisang gawain na sa Modyul.
- Patnubayan ang pangkat na paghandaan ang kanilang gagawin.
- Pabunutin ang mga pangkat sa pagpili ng gagawin

Pangkat I: Pagsasadula (kung walang tape, kung mayroon pakinggan ang tape, pahina 22 – 26, “ Isang Gabi sa tindahan ni Aling Maria”

Pangkat II: Paggawa ng *Simulation* pahina 31-32 (Komiks strip)

Pangkat III. Pagbubuod pahina 35: “Basahin Natin Ito”

- Ipaliwanag ang gagawin ng bawat pangkat at ang gagawin ng mga tagapanood.
- Hikayating tandaan o isulat ang mga napakinggang salawikain. Kung walang tape isulat sa Manila paper. Patnubayan sa paghahanda kapag nakahanda na , isa-isang ipagawa ang gawain bawat pangkat.
- Ibigay ang Mga Gabay Na Tanong sa bawat pangkat
- Isulat ang mga puna sa pagsasadula at sa ginawang situation
- Ipasagot ang mga tanong na ito.

Pangkat I: Pasagutan ang mga kahulugan ng mga salawikain pahina 27-30. Subukan Natin Ito at Sagutin Ito.

Pangkat II: Ano ang salawikain? Paano ito naiiba sa sawikain? Kailan ginagamit ang salawikain?

Pangkat III: Ipabasa ang Basahin Natin Ito sa pahina 35. Pag-usapan ang nilalaman dito

2. Pagtatalakayan

- Hikayating pabigayin ng mga puna sa ipinakitang pagsasadula at simulation
- Ipatalakay sa mag-aaral ayon sa mga tanong na nakasulat
- Ipatalakay upang mahinuha ang kahulugan ng bawat salawikain
- Ipaulat ang buod ng paksa.
- Pasagutan ang nasa pahina 26 “Sagutin Natin Ito”

3. Paglalahat

- Hikayating gumawa at makabuo ng napag-aralang salawikain. Pagsama-samahin ang paglalahat na ginawa ng mag-aaral at gawing pangkalahatang natutunan. Gamiting gabay ang Ibuod Natin sa p. 39

Halimbawa:

Puno ng aral ang salawikain na maaaring gabay tungo sa tamang direksiyon ng buhay. Kapupulutan ito ng aral at kaalaman tungkol sa matatandang kaugalian, paniniwala, gawa at asal.

Ang salawikain ay magsisilbing tagapangalaga ng mayamang tradisyon ng mga Filipino.

Ang mga salitang ginagamit dito ay matatalinhaga at makahulugan.

Karaniwan inihahalintulad ang tao sa isang bagay upang mailarawan ang aral na nais iparating.

4. Pagpapahalaga

Pagbigayin ng 5 salawikain na sa palagay ng mag-aaral ay makatutulong sa araw araw na pamumuhay o gawain. Hikayating ipaliwanag kung bakit ito ay mahalaga.

Magpalitan ng kuru-kuro kung bakit mahalaga ang mga salawikain sa araw-araw na gawain.

5. Paglalapat:

Ipabasa ang mga sitwasyong ito. Ipaliwanag ang ibig sabihin nito.

1. Ang taong nagigipit sa patalim kumakapit
2. Di lahat na kumikinang ay ginto
3. Sa kapipili natapat sa bungi

4. Anak na di paluin, ina ang paluluhain
5. May pakpak ang balita, may tenga ang lupa
6. Walang yumayaman sa lupa na di muna dukha
7. Bato-bato sa langit ang tamaan ay huwag magalit

Ipabasa ang Tandaan Natin sa pahina 37 at Alamin natin ang Natutuhan sa pp. 37-39 at Ibuod Natin sa pp.39-42. Isaisip ang mga nakatala dito.

IV. PAGTATAYA

Narito ang mga sumusunod na sitwasyon. Ipasabi kung anong salawikain ang maaring gamitin dito:

1. Hirap ka sa pag-aararo sa bukid ngunit, wala kang naani dahil iba ang nakikinabang.
2. Higit na mapanganib ang hanap-buhay sa karagatan ngunit mapilit si Mang Pedro at patuloy siyang nagtrabaho dahil gusto na niyang gumaan ang buhay sa banding huli.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

1. Gumawa ng salawikain na magiging gabay sa lahat na mga mag-aaral sa kanilang pangaraw-araw na gawain. Halimbawa:
 - Pag-iimpok
 - Pagmamahal sa Wika
 - Pagbabawal magtapon ng basura
 - Pagtulong sa kapwa
 - Pag-iwas sa gulo
2. Ibahagi sa kamag-aral ang salawikaing nagawa.